

አሰላልፋ ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ ብኸመይዩ ዝምደብ?

አነ ናይ ፖለቲካዊ ሳይንስ ምሁር አይኮንኩን። ዕሙቕ ዝበለ ፖለቲካውን አፍልጦ 'ውን የብለይን። ፖለቲካዊ ተገዳስነት ዘርእኹሉ ግዜ ንገዛእ ርእሱ ነዊሕ ዕድመ ዘለዎ አይኮነን። አብ ኤርትራ አብ ዝነበርኩሉ ብዛይካ ኤርትራ ሃገሪይ ምዃና፡ አብ ትሕቲ መግዛቲ ጸኒሓ ብህዝባዊ ግንባር ነጻ ምውጻእን ልኡላዊት ሃገር ምዃናን ካልእ ዝፈልጦ አይነበረንን። ኤርትራዊ ምዃነይ ኩርዓት ይስመዓኒ። ንህግደፍ ከም መንግስተይ፡ ንኢሳያስ አፈወርቂ ድማ ከም መራሒያይ እወስድን አኸብርን ነይረ። ከም ኩሉ ኤርትራዊ መንእሰይ ካብ ኤርትራ ብስደት ናብ ጎረቤት ሃገር ኢትዮጵያ ምስ አተኹን ቅድመይ ምስ ዝነበሩ ደቂ ሃገሪይ ሌላ ምስ ጀመርኩን ግን፡ አብ ኤርትራ ሰሚዐዮ ዘይፈልጥ ፖለቲካዊ ቃላት ክሰምዕ ጀሚረ። ነቲ አብ ኤርትራ ዘሎ ብአቶ ኢሳያስ ዝመራሕ መንግስቲ ዝቃወማ ብዙሓት ፖለቲካዊ ውድባትን በርጌስ ማሕበራትን ምህላወን ክፈልጥ ክኢለ።

ቀስ እናበልኩ ምስ ዘመን አምጸኦ ማሕበራዊ መራኸቢታት፡ ዊብ-ሳይታት ተላሚደ። አብኡ ብዘንቡብክዎን ዝሰማዕክዎን ከኣ ዝያዳ ተገሪመ። እቲ ዘንብቦን ዝሰምዖን ሕልናይ ዝቕበሎን ዘይቅበሎን ኮይኑ፡ ኩሉ ግን ንዓይ ሓድሽዮ። ናይ ምስማዕን ምንባብን ድሌተይ ድማ እናወሰኸ መጸኡ። አብ መዓስከራት አሳሪ ስራሕ ምስ ዘይምህላው ተደማሚሩ አብ መዓልቲ ብውሕዱ ካብ 4-6 ግዜ መርበብ ሓበሬታት ምፍታሽ ከም ስሩዕ ተታሓሒዞዮ። ብውልቁ፡ ብበርጌስ ማሕበራትን ፖለቲካዊ ውድባትን ዝውነና ረድዮን ቴሌቭዥን ከምኡውን መጽሒታት ከም ዘሎ ፈሊጠን ስሩዕ አይኹን ምበር ክከታተል ጀሚረ። ተአኪብና ፖለቲካዊ አርእስታት እናልዓል ምክታዕውን ዳርጋ ባህሊ ገይርናዮ። እዚ ኩሉ ቅድም ክብል አብ መዳይ ፖለቲካ ንመበገሲ ዝኸውን መባእታዊ አፍልጦ ስለዘይጸንሓኒ ዝያዳ ፍልጠት ንምውሳኽ ክስበዕ ደሪኹኒ።

ምስ መሓዙተይ ብዛዕባ ፖለቲካን ፖለቲካዊ ውድባትን ኤርትራ ክንካታዕ እንክለና፡ ሕብረ ብሄራውያን ውድባት አለዎ። ብሄራውያን ውድባት አለዎ። ሃይማኖታዊ ውድባት አለዎ። ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮ ዘይብለን ግን አብ ፖለቲካ ዝነጥፉ በርጌስ ማሕበራትውን አለዎ። በዓል እንክለ ናይ የማን ፖለቲካዊ ዝንባሌ አለወን። ብዓለ እክለ ናይ ጸጋም ፖለቲካዊ ዝንባሌ አለወን ዝብሉ ሓሳባት ይቐርቡጥ መሊሱ ግር ይብለኒ። ሓደ መዓልቲ ከምቲ ልሙድ ድሕሪ ሰዓት ሽዱሽተ ናይ ምሽት ጸሓይ ምስ ዓረብትን መሬት ክዝሕል ምስ ጀመረን አብ ጎደናታት ናይቲ መዓስከር እናተዛወርና፡ ካብ ዝሓለፈ ዝቐጸለ ፖለቲካዊ ዕላል ንጅምርጥ። ሓደ ደሓን ፖለቲካዊ መሰረት ዘለዎ መሓዛና፡ መልክዕ ውደባ ሚላ ምበር ዕላማ አይኮነን። አብዞም አንጻር ህግደፍ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝቃለሱ ዘለው ውድባት ድማ ሰለስተ ዓይነት መልክዕ ውደባ አሎ። ትፈልጡ ዲኹም? ክብል ይሓተና።

መልስና ስቕ ምስ ኮነ፡ በሉ ክነግረኩም። ሃይማኖታዊ መልክዕ ውደባ፣ ብሄራዊ መልክዕ ውደባ፣ ሕብረ-ብሄራዊ መልክዕ ውደባ ተባሂሎም ይግለጹ። ብሃይማኖታዊ መልክዕ ዝተወደቡ ሃማኖታዊ ነጻነት የብልናን ሃይማኖታዊ ወጽዓን አድልዎን አለና በሃልቲዮም። ብብሄር መልክዕ ዝተወደቡ፡ ብብሄርና ብቋንቋና ብመንነትና ተንኒና አድልዎ በጺሑና ተወጺዕና በሃልቲዮም። ብሕብረ ብሄር መልክዕ ዝተወደቡ ንኹሉ ውጽዕ ኤርትራ ተቐቢሎም ዘቃልሱን አብ ኤርትራ ደርባውን ብሄራውን ወጽዓ አሎ ዝብል እምነት ዘለዎምዮም።

ዘረባኡ ብምቕጻል፡ አብ ዓለም ክልተ ዓበይቲ ፖለቲካዊ ዝንባሌታት አሎ። ንሱ ከኣ ናይ የማንን ጸጋምን ተባሂሉ ይግለጽ። ዓለም አብቲ እዋን ዝሓል ኩናት ተባሂሉ ዝግለጽ መድረኽ፡ ብአመሪካ ዝምራሕ ምዕራባዊ ሃጻይነት፡ ብሕብረት ሶቬት ዝምራሕ ናይ ምብራቕ ማሕበርነት ብዝብል አብ ክልተ ደምበ ተኸፋፊላ ነይራ። ካብ መወዳእታ 1989 ንደሓር ግን ማሕበርነታዊ ደምበ፡ ብሃጻይዊ ደምበ ተሳዒሩ። ብዘይካ አብ ቻይና፡ ኩባ፡ ሰሜን ኮርያን ቬኒዙዳን ብወግዒ ነቲ ስነ-ሓሳብ ንኸተል ኢና ዝብሉን ትካላዊ ህላውኡ ዘይፈረሰን፡ ከም ደምበ

ምስ ምፍራስ ሕብረት ሶቪት አክቲቲቲዎቹ። እንተኾነ ብስርዓት ደረጃ ዝግለጽ ክልተ ደምበ ኣይሃሉ ምበር፡ ክልተ ዝንባሌታት ምህላው ግን ክንዝንግዕ ኣይግባእን። የማናዊ ዝንባሌ ኣሎ። ጸጋማዊ ዝንባሌ'ውን ኣሎ።

ኣብ ኤርትራ ብሃገር ደረጃ ንህግደፍ ሓዊስካ ብዙሓት ፖለቲካዊ ሓይልታት ኣለው። መልክዕ ውደባኦም ይፈላለ፡ ደምበ ጸላእን ፈታውን ተባሂሎም'ውን ይመደቡ፡ ካብቲ ንዓለም ዝገዝእ ዘሎ የማናውን ጸገማውን ዝብል ፖለቲካዊ ዝንባሌ ወጻኢ ግን ኣይኮኑን። ስለዝኾነ፡ የማናዊ ኣረኣኢያ ነዩናይ ክፍሊ ሕብረተ-ሰብ ይውክል፡ ጸገማዊ ኣረኣኢያ'ኸ ዝብል ኣኹል ኣፍልጦ ምስ ጨበጥና፡ መጀመርያ ስርዓት ኤርትራ እንታይ ዓይነት ስነ-ሓሳባዊ ዝንባሌ'ዩ ዘለዎ? ናይ መን ወገን'ዩ? ናይ ኣብዘሓ ህዝቢ ኤርትራ ወይስ ናይቲ ኣብ ስልጣን ዘሎ ጉድለ፡ ተኻፍልቲ ረብሓ ዝኾኑ ውሑዳት ነጋዶን ምሁራትን? ስለምንታይ'ከ ደምበ ጸላእ ተባሂሉ? ካብ ስምዒታዊ ፍርዲ ኣብ ኣፍልጦ ዝተመሰረተ ልክዕ ዝኾነ ፖለቲካዊ ሚዛን ብምውሳድ፡ ምኽንያቱን ቦትኡን ከንፈልጥ ክንክእልን ኣለና። ኩሉ ኣንጻር መንግስቲ ኤርትራ ዝተሰለፈ ተቃዋሚ ደሞክራሲያውን ወገን ኣብዝሓ ህዝብን ከምዘይኮነን ኣብ ጸብጻብ ብምእታው ድማ፡ እዘን ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲ ዝቃለሳ ዘለዎ ውድባት ካብ ዝኸተላኦ ኣብ ጽሑፍ ዝሰፈረ ፖለቲካዊ ፕሮግራም፡ ባህሪኡንን ተግባሪኡንን ተበጊስና፡ እከለ የማናዊ ዝንባሌ ኣለዎ። እከለ ጸገማዊ ዝንባሌ ኣለዎ ኢልና ክንምድብንን ምስ ዝንባሌና ኣብ ዝሰማምዕ ፖለቲካዊ ውድብ ኣቲና ሃገራዊ ግቡእና ከነበርክት ኣለናን ክብል ሰፊሕ መብርሂ ሂሱና። ከም ነፃይ እቲ ዝተዋህበ መብርሂ ኣብ ኣቀራርባኡ መሳጠ፡ ኣብ ትሕዝቶኡ ድማ ትምህርታዊ ነይሩ።

ካብኡ ተበጊሶ ድማ'የ፡ብደረጃ ዝንባሌኦም፡ መንግስቲ ኤርትራ እንታይ'ዩ ዝንባሌኡ ኣበይ'ዩ ዝምደብ፣ እተን ሃይማኖታዊ፣ ብሄራዊ፣ ሕብረ-ብሄራዊ መልክዕ ውደባ ዝኸተላ ተቃዋሚ ውድባት'ከ ኩለን ደሞክራሲ ኢለን ስለ ዝምድራ ብሓቂ ደሞክራሲያዊ ባህሪ ኣለውን ድዩ? ኩለን ብዛዕባ ወጽዓ ናይ ህዝቢ ስለ ዝገልጸ ህዝባዊ ወገንነት ኣለዎን ማለት ድዩ? ካባታተን መነ መን'የን ጸገማዊ ርእይቶ ዘለወን? መነ መን'ከ የማናዊ ርእይቶ ኣለወን ናብዚ ጉዳይዚ ብትምህርቲ ኮነ ብተመክሮ ኣፍልጦ ዘለዎም ግዱሳት ዕሙቕ ዝበለ ጽሑፋዊ መረዳእታ ብዌብሳይታት ከቕርቡልና እላቦ። ምኽንያቱ ካብቲ ትውልዲ ዘብርስ ዘሎ ስርዓት ኤርትራ ጀሚርካ፡ ኩሉ ተቃላሳይ፣ ኩሉ ፖለቲከኛ፣ ኩሉ ደሞክራሲያዊ፣ ኩሉ ህዝባዊ፣ ኩሉ ሓቀኛ ኮይኑ ስለዝቐርብ፡ እቶም ኣብ ደምበ ፈታዊ ዝሰርዑ ውድባት ድማ፡ ብደረጃ ፖለቲካዊ ዝንባሌኦም ክካትዑን ዕሙቕ ዝበለ ፖለቲካዊ ኣስተምህሮ ክህቡ ስለዘይረኣዩ፡ ጉዳይና ካብ ግዜ ናብ ግዜ ከም ዘይፍታሕ ኮይኑ'ዩ ይጠናነግ ኣሎ። ስለዚ ሞያን ዓቕምን ዘለኩም ኤርትራውያን ኣሰላልፋ ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ ከመይ'ዩ ዝግለጽን ዝምደብን ዘለኩም ፍልጠት ከተካፍሉና ደጊመ እላበወኩም።

ሰመረ ሊላይ ካብ መዓስከር ስደተኛታት ማይ-ዓይኒ

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 23-05-2018